

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksut 2021

Sisällysluettelo

1. Yleistä.....	3
2. Asiakasmaksut.....	3
3. Tulojen toteaminen	4
4. Maksun määrääminen.....	4
4.1 Käyttövara	5
4.2 Kotiin jäävän puolison ja lasten elatuksen turvaaminen	5
4.3 Asiakasmaksussa huomioitavat tulot	5
4.4 Vähennykset tuloista	7
4.4.1 Elatusvelvollisuus, tosiasialliset perhesuhteet ja syytinki	7
4.4.2 Asunnosta aiheutuvat menot.....	8
4.4.3 Edunvalvojan palkkio ja maistraatin tilintarkastusmaksu.....	9
4.4.4 Ulosotto.....	9
5. Poissaolon vaikutus	9
6. Asiakkaan siirtyminen toiseen laitokseen	9
7. Asiakasmaksun alentaminen tai maksusta vapauttaminen.....	9
8. Toisen puolesta asiointi.....	10

1. Yleistä

Laitoshoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa ja terveyskeskuksen vuodeosastolla, sosiaalihuollon laitoksessa, kuten vanhainkodissa, kehitysvammaisten erityishuollon laitoksessa ja päihdehuoltolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä. Laitoshoito edellyttää sisään kirjoittamista ja laitoshoitoon ottamispäätöstä (Asetus avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista 29.12.2009/1806).

Espoon kaupunki ostaa laitoshoidon myös yksityisiltä palveluntuottajilta. Ostopalvelut rinnastetaan kunnan itse järjestämiin palveluihin ja asiakasmaksut määrätään ja peritään kaupungin maksuperusteiden mukaisesti kaupungin toimesta.

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi katsotaan ympärivuorokautisen laitoshoidon alkamisesta lukien sellainen henkilö, jonka laitoshoidon voidaan arvioida kestävän pidempään kuin kolme kuukautta ja jos hänen toimintakykynsä on katsottava heikentyneen siten, että häntä on tämän vuoksi hoidettava edelleenkin laitoksessa (Asiakasmaksulaki 7 b §).

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi ei katsota henkilöä, joka saa terveydenhuoltolain 29 §:n (30.12.2010/1326) mukaista lääkinällistä kuntoutusta tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (23.6.1977/519) 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettua kuntoutusta laitoksessa, eikä lasta tai nuorta, joka on sijoitettu laitoshoitoon lastensuojelulain nojalla.

2. Asiakasmaksut

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevilta peritään asiakkaan tuloihin perustuva asiakasmaksu, joka määrätään jatkuvien nettokuukausitulojen mukaan. Asiakasmaksu kattaa hoidon, johon sisältyy

- potilaan iän ja kunnon mukainen tarpeellinen tutkimus, kuntoutus, hoito- ja huolenpito.
- täydellinen ylläpito mukaan lukien tarpeen mukainen vaatetus, lääkkeet ja hoitotarvikkeet sekä muut laitoksesta saatavat palvelut
- välttämätön hammashoito
- kuljetukset, silloin kun ne ovat osa potilaan hoitoa ja huoltoa

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 c, 10, 10 b, 10 c ja 11 §:ssä ja asetuksen (912/1992/912) 15 §:ssä.

3. Tulojen toteaminen

Tulotiedot pyydet44n ensisijaisesti asiakkaalta tai h4nen asianhoitajaltaan. Tiedot voidaan pyyt444 my44s muilta viranomaisilta, yhteis44ilt44 tai yksik44ilt44. Tulotiedot voidaan tarkastaa esimerkiksi Kelan tarjoaman k44ytt44yhteyden ja Verohallinnon Tulorekisterin avulla.

Asiakasmaksulain 14 a §:n mukaan valtion ja kunnan viranomainen sek44 muu julkisoikeudellinen yhteis44, Kansanel44kelaitos, El44keturvakeskus, el44kes444ti44 ja muu el44kelaitos, vakuutuslaitos, rahalaitos, ty44nantaja, ty44tt44myyskassa sek44 huoltotoimintaa tai terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittava yhteis44 tai toimintayksikk44 ovat velvollisia sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisen pyynn44st44 antamaan maksutta ja salassapitos444nn44sten est44m44tt44 kaikki hallussaan olevat asiakkaan taloudellista asemaa koskevat asiakasmaksun suuruuden m444r444mist44 varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset, jos n44it44 tietoja ei ole riitt44v44sti ja luotettavasti saatu asiakkaalta. Silloin, kun maksu m444r444yyt44 pitk44aikaisessa laitoshoidossa olevan henkil44n ja h4nen puolison yhteenlaskettujen tulojen perusteella, sovelletaan em. s444nn44st44 my44s puolisoon. Em. tahoilta pyydet44n ainoastaan asiakasmaksun m444r444misen kannalta merkitykselliset tiedot.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (22.9.2000/812) on s444detty asiakkaan ja h4nen edustajansa tietojenantovelvollisuudesta (12 §) ja sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta salassa pidett44viin tietoihin (20 - 22 §).

Jos maksun m444r444ytymisen perusteena olevat tulot muuttuvat, tulee asiakkaan tai h4nen asianhoitajansa ilmoittaa viipym44tt44 muuttuneet tulotiedot asiakasmaksusta p444tt44v44lle viranomaiselle. Virheellisiin tulotietoihin perustunut asiakasmaksup444t44s voidaan oikaista takautuvasti vuoden ajalta.

4. Maksun m444r444minen

Pitk44aikaisen laitoshoidon asiakasmaksu m444r444t44n siten, ett44 asiakkaan nettotulot otetaan huomioon kohdan 4.3 mukaan, jonka j44lkeen tuloista tehd44n mahdolliset v44hennykset ohjeen mukaisesti.

- Pitk44aikaisessa laitoshoidossa yksinasuva asiakas (tai mik44li laitoshoidon piiriss44 on avio/avopuolisoista pienempituloinen) maksaa asiakasmaksulain ja Espoon kaupunginhallituksen p444t44ksen mukaisesti asiakasmaksuna **85 % nettokuukausituloistaan**. K44ytt44varaksi asiakkaalle j444 15 % nettokuukausituloista, kuitenkin v44hint44n 110 euroa (vuonna 2021). Samaa maksuperustetta noudatetaan, mik44li pitk44aikaisessa laitoshoidossa oleva on v44litt44m44sti ennen laitoshoitoon tulemistaan el44nyt avioliitossa tai avoliitossa ja laitoshoidon piiriss44 on avio/avopuolisoista pienempituloinen.
- Jos pitk44aikaisessa laitoshoidossa oleva on v44litt44m44sti ennen laitoshoitoon tulemistaan el44nyt avioliitossa tai avoliitossa ja laitoshoidon piiriss44 on puolisoista

suurempituloinen, hoitomaksu on enintään **42,5 % puolisoiden yhteenlasketuista nettokuukausituloista**. Hoidettavan henkilön ja hänen puolisonsa käyttöön jää siten 57,5 % heidän yhteenlasketuista tuloistaan. Puolisot voivat itse määrittellä, kuinka varat käytetään. Asiakkaalle tulee kuitenkin jäädä minimikäyttövara 110 euroa kuukaudessa (vuonna 2021).

4.1 Käyttövara

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalle asiakkaalle tulee jäädä käyttövara, joka on kuukautta kohti 15 % nettokuukausituloista. Maksu voidaan kuitenkin määrätä enintään sen suuruiseksi, että hoitoa saavan henkilön henkilökohtaiseen käyttöön jää kuukausittain vähimmäiskäyttövara **110 euroa** (vuonna 2021).

4.2 Kotiin jäävän puolison ja lasten elatuksen turvaaminen

Ennen pitkäaikaisen laitoshoidon maksun määrittämistä tulee selvittää, onko palvelun käyttäjä ennen laitoshoidon alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliiton omaisissa olosuhteissa tai onko hänellä alaikäisiä lapsia, joiden elatus on ollut kokonaan tai osittain riippuvainen palvelun käyttäjän tuloista.

Selvityksen perusteella maksu tulee tarvittaessa määrätä, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 c §:n 2 momentin (maksun määrittäminen puolisojen yhteenlasketuista tuloista) ja 10 c §:n määräykset (vähennykset tuloista) huomioon ottaen, säädettyä alemmaksi siten, että yhteistaloudessa eläneen henkilön ja alaikäisten lasten elatus tulee turvatuksi.

Selvityksessä tulee myös ottaa huomioon, mitä lapsen elatuksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa on säädetty vanhempien vastuusta täysi-ikäisen lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista. Täysi-ikäisen lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista tulee esittää lastenvalvojan vahvistama koulutusavustussopimus tai tuomioistuimen päätös.

4.3 Asiakasmaksussa huomioitavat tulot

Asiakkaan tuloksi lasketaan hänen nettokuukausitulonsa. Nettokuukausituloina otetaan huomioon asiakkaan jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot säännönmukaisen ennakonpidätyksen ja ennakonkannon mukaisten verojen jälkeen. Myös verottomat tulot otetaan huomioon.

Palkkatulojen lisäksi otetaan huomioon eläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat etuudet, elinkorot ja kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi päätetty rahana suoritettava etuus (syytinki) sekä muut jatkuvat henkilökohtaiset tulot samoin kuin pääomasta ja muusta omaisuudesta saatavat jatkuvat nettotulot kuten korko-, osinko- ja vuokratulot.

Asunnon vuokratulosta otetaan huomioon tulo, josta on vähennetty hoitovastike ja vero.

Tuloina otetaan huomioon my6s viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut maatalouden ja elinkeinotoiminnan p44oma- ja ansiotulot sek4 palvelun k4ytt4j4n osuus yhtym4n tuloista.

Mets4tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7§:n 3 momentin mukaan vahvistettu mets4n keskim44r4inen vuotuinen tuotto hehtaarilta kerrottuna mets4maan pinta-alalla. T4st4 m44r4st4 v4hennet44n 10 prosenttia ja mets4talouden korot. Edell4 m44ritelty4 mets4tuloa on alennettava palvelun k4ytt4j4n vaatimuksesta, mik4li tilakohtaisen vuotuisen hakkuumahdollisuuden nettoraha-arvo on mets4nhoitoyhdistyksen tai mets4lautakunnan antaman lausunnon perusteella v4hint44n 10 % alempi kuin edell4 tarkoitettu mets4tulo. Alennus on edell4 tarkoitettujen mets4tulon ja hakkuumahdollisuuden nettoraha-arvon erotuksen suuruisen. Mainittuja tuloja voidaan tarkistaa viimeksi toimitetun verotuksen osoittamasta tulosta niill4 prosenttim44rill4, jotka verohallitus vuosittain antamassaan p44t6ksess4 ennakon perusteella pantavasta tulosta m44r44.

Jos kuukausittaiset tulot vaihtelevat, otetaan kuukausitulona huomioon viimeksi kuluneen vuoden keskim44r4inen kuukausitulo.

Huomioon otettavat nettotulot, esimerkiksi:

- Palkka
- El4ke
- Sairausvakuutusp44iv4raha
- Kuntoutustuki
- Elinkorko
- Syytinki
- Elatusapu
- Ylim44r4inen rintamalis4
- Vammaisetuudet (sis. el4kett4 saavan hoitotuki)
- Veteraanilis4
- Korkotulo
- Osinkotulo
- Sijoitusrahastojen tuotto-osuudet
- S44st6henkivakuutuksen tuotto
- Kuolinpes4st4 saatu tulo
- Maa- ja mets4talouden tuotto
- Vuokratulot
- Muut henkil6kohtaiset tulot

Pitk4aikaisen laitoshoidon asiakasmaksussa tulona ei oteta huomioon lapsilis44, lapsen hoitotukea, kansanel4kelain (347/1956) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalis44, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumisilis44, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahain

(611/1991) mukaista yll4pitokorvausta, ty4voimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista yll4pitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eik4 lasten kotihoidon tukea.

Tuloina ei oteta huomioon my4sk44n elatusapu ja elatustukea, jota maksetaan laitoshoidossa olevan tai t44m4n puolison alaik4iselle lapselle eik4 el4kkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sis4ltyvi4 huollettavista aiheutuvia korotuksia.

Tulot, joita ei oteta huomioon:

- Lapsilis4
- Lapsen hoitotuki tai vammaistuki
- Lapsikorotus
- Asumistuki
- Tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut
- Sotilasavustus
- Opintotuen asumislis4
- Rintamalis4
- Kuntoutusrahalain mukainen yll4pitokorvaus
- Opintojen apurahat ja muut vastaavat avustukset
- Perhehoidon kustannusten korvaukset
- Lasten kotihoidontuki
- Elatusapu/elatustuki huollettavasta
- El4kkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sis4ltyv4t huollettavista maksettavat korotukset
- Opintotuki
- Aikuiskoulutustuki
- Toimeentulotuki
- Omaisuudesta saatu luovutusvoitto

4.4 V4hennykset tuloista

Ennen pitk4aikaisen laitoshoidon asiakasmaksun m44r44mist4, voidaan asiakkaan kuukausituloista huomioida v4hennyksi4. Alla on lueteltu pitk4aikaisen laitoshoidon asiakasmaksussa huomioitavat v4hennykset.

4.4.1 Elatusvelvollisuus, tosiasialliset perhesuhteet ja syytinki

Ennen kuin pitk4aikaisesta laitoshoidosta peritt4v4 maksu m44r4t44n, henkil4n kuukausituloista v4hennet44n suoritettavat vahvistettavat elatusavut ja tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset sek4 rahana suoritettava syytinki.

- **Puolisoiden välinen vahvistettu elatussopimus** otetaan huomioon tulojen vähennyksenä vain silloin, kun puoliset asuvat erillään jo ennen laitoshoidon alkamista. Mikäli laitoshoidon asiakasmaksu määräytyy puolisoitten yhteenlaskettujen tulojen perusteella, ei puolisoitten välistä elatussopimusta oteta huomioon tulojen vähennyksenä.
- **Lapsesta maksettava vahvistettu elatusapu** (sopimus tai tuomio) vähennetään tuloista ennen kuin maksu määrätään.
- Palvelun saajalla saattaa olla jokin **tosiasiallisista perhesuhteista johtuva muu** kuin edellä esitetty maksukykyyn vaikuttava seikka, joka voidaan ottaa huomioon maksua määrättäessä (esim. oman vanhemman asuminen palvelun saajan kanssa yhteistaloudessa tai lapsen tarve saada elatusta laitoshoidossa olevalta henkilöltä).
- Vähennyksenä tuloista huomioidaan myös **kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjaksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana maksettava etuus**, joka on hänen suoritettavanaan (syytinki).

4.4.2 Asunnosta aiheutuvat menot

Pitkäaikaisen laitoshoidon alkaessa vähennetään asiakkaan tuloista edellisen asunnon asumismenot. Tämän tarkoitus on turvata asiakkaalle riittävä aika asumisjärjestelyjä varten. Asumismenot vähennetään maksun määräämisen perusteena olevista tuloista seuraavanlaisesti.

Vuokra-asunnosta otetaan huomioon kuukausivuokra pitkäaikaiseen laitoshoidon ottamiskuukauden loppuun saakka sekä välittömästi sen jälkeen yhden (1) kuukauden irtisanomisajan verran. (Huoneenvuokralaki 52 § 3 mom.).

Asumisoikeusasunnosta menona huomioidaan edellä mainituin ehdoin hoitovastike kolmen (3) kuukauden ajan.

Omistusasunnosta aiheutuvat menot voidaan ottaa huomioon pitkäaikaiseen laitoshoidon ottamiskuukauden loppuun saakka sekä välittömästi sen jälkeen enintään kuuden (6) kuukauden ajan. Muusta kuin vakituksena asuntona käytetystä asunnosta aiheutuvia kuluja ei oteta huomioon vähennyksenä.

- **Asunto-osakeyhtiössä** olevan omistusasunnon hoitovastike
- **Omakotitalossa** kiinteistön hoito- ja lämmityskulut, kiinteistövero, nuohouskulut kiinteistössä, palovakuutusmaksu kiinteistössä

4.4.3 Edunvalvojan palkkio ja maistraatin tilintarkastusmaksu

Edunvalvojan palkkion suuruudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (696/2012) mukaan edunvalvojan palkkio muodostuu vuotuisesta perusmaksusta ja lisämaksuista.

Asiakasmaksua määrättäessä vähennyksenä tuloista otetaan huomioon edunvalvojan palkkion perusmaksu ja maistraatin tilintarkastusmaksu kuukautta kohden.

Lisäksi vähennyksenä tuloista huomioidaan asetuksen 4 §:n 1 momentin mukainen 200 euron lisämaksu edunvalvonnan aloittamisesta aiheutuvista toimenpiteistä.

Asiakkaan tai edunvalvojan tulee ilmoittaa asiakasmaksupäätöksen tekijälle mahdollisista edunvalvonnasta aiheutuvista kuluista.

4.4.4 Ulosotto

Henkilön toistuvaistuloista suoritettavaa ulosmittausta ei pääsääntöisesti oteta vähennyksenä huomioon. Poikkeustapauksessa se voidaan ottaa huomioon, jos ulosmittauksen huomiotta jättämisestä henkilölle syntyisi ulosmitattavaa asiakasmaksuvelkaa.

5. Poissaolon vaikutus

Maksu peritään kuukausikorvauksena myös tilapäisiltä poissaolopäiviltä. Laitoshoidon keskeytyessä yhtäjaksoisesti yli viideksi päiväksi kuukausimaksua ei peritä viisi päivää ylittävältä ajalta.

6. Asiakkaan siirtyminen toiseen laitokseen

Asiakkaan siirtyessä Espoon kaupungin järjestämässä pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevana yksiköstä toiseen, maksu pysyy samana. Päätös maksusta siirtyy potilasasiakirjojen mukana.

7. Asiakasmaksun alentaminen tai maksusta vapauttaminen

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on asiakasmaksulain 11 §:n perusteella jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Asiakasmaksun alentamisen tai maksuvapautuksen hakeminen ovat ensisijaisia toimeentulotukeen nähden.

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksun alentamista tai maksuvapautusta haetaan sille tarkoitettulla hakemuslomakkeella tai vapaamuotoisella hakemuksella. Hakemuksesta on käytävä ilmi, mihin maksuun alennusta tai vapautusta haetaan, mistä alkaen sekä millä perusteilla. Päätös alentamisesta tai maksuvapautuksesta tehdään tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Lisätietoja asiakasmaksun alentamisesta tai maksuvapautuksesta:

Sähköposti: asiakasmaksut@espoo.fi

Puhelin: 09 8165 7261 arkisin kello 09.00–13.00

www.espoo.fi/asiakasmaksut

8. Toisen puolesta asiointi

Mikäli pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksuun liittyviä asioita hoitaa asiakkaan puolesta asianhoitaja kuten esimerkiksi omainen, tulee valtuutuksesta esittää asiakkaan allekirjoittama valtakirja. Ilman kirjallista valtuutusta asiakkaan asiakasmaksupäätöksiin liittyviä tietoja ei voida luovuttaa tai hoitaa asiakasmaksuun liittyviä asioita. Edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu voi asioida ilman erillistä valtakirjaa. Tiedot edunvalvonnasta ja edunvalvontavaltuutuksesta voidaan tarkistaa Digi- ja väestötietoviraston käyttöyhteyksien kautta.